Nederlandstalige TEX Gebruikersgroep

Aan	:	Leden Nederlandstalige TEX Gebruikersgroep,
	:	Secretariaten TEX Gebruikersgroepen,
	:	Europese TEX coördinator.
Betreft	:	Verslag 6^e NTG bijeenkomst
Locatie	:	Digital Equipment bv, Utrecht
Datum	:	20 november 1990
Behandeling	:	bij de volgende bijeenkomst (2 mei 1991 te Amsterdam)

Agenda:

Bijlagen:

De NTG vereniging

Voorzitter:	C.G. van der Laan, Rijksuniversiteit Groningen. Internet: cgl@rug.nl
Secretaris:	G.J.H. van Nes, ECN, Service Unit Informatica, Petten. Internet: vannes@ecn.nl
Penningmeester:	J.L. Braams, PTT Dr Neher Laboratorium, Leidschendam. Internet: jl_braams@pttrnl.nl
Bestuursleden:	H.P.A. Mulders, KUB, Tilburg. T. de Klerk, DEC, Utrecht.
Postadres:	Nederlandstalige TEX Gebruikersgroep, Postbus 394, 1740 AJ Schagen.
Postgiro:	1306238, t.n.v. Penningmeester NTG, Zoetermeer.
Internet:	ntg@hearn

De Nederlandstalige TEX Gebruikersgroep (NTG) is een vereniging die tot doel heeft het bevorderen van de kennis en het gebruik van TEX.
De **NTG** tracht dat te bereiken door het uitwisselen van informatie, het organiseren van congressen, symposia en tentoonstellingen m.b.t. TEX en 'TEX-produkten', en door het onderzoeken en vergelijken van TEX met soortgelijke/aanverwante produkten, b.v. SGML.

De **NTG** biedt haar leden ondermeer het volgende:
- Tweemaal per jaar een **NTG**-bijeenkomst.
- Eenmaal per jaar open '**NTG**-dagen', waar naast lezingen, ook cursussen (speciaal tarief voor leden) worden gegeven.
- De fileserver TEX-NL waarop algemeen te gebruiken 'TEX-produkten' staan. De meeste van deze TEX-produkten zijn, tegen geringe vergoeding, ook op diskette verkrijgbaar. Daaronder valt ook een volledige MS-DOS versie van TEX, LATEX, en een previewer.
- De discussielijst TEX-NL waarop vragen gesteld worden. Ook worden er via deze listserver ervaringen uitgewisseld.
- Aktiviteiten in werkgroepen.
- Eenmaal per jaar een ledenlijst met per lid informatie welke software en welke hardware, in relatie met TEX, wordt gebruikt.

Lid worden kan door overmaking aan de penningmeester van het verschuldigde contributie bedrag. Daarnaast dient een informatieformulier te worden ingevuld, welke laatste via het secretariaat te verkrijgen is.

De contributie voor een persoonlijk lidmaatschap bedraagt *f* 75,–, de contributie voor een instituutslidmaatschap bedraagt *f* 200,–. Een instituutslidmaatschap geeft het recht om drie personen aan te wijzen die informatie welke aan de leden wordt verstuurd, ontvangen. Van die drie personen dient één persoon te worden aangewezen als rechtsgeldige vertegenwoordiger van het bedrijf/instituut, een ander als vervangend vertegenwoordiger.
Indien meer leden per bedrijf/instituut lid willen worden, geldt als additioneel tarief *f* 50,– per persoon. Voor studenten geldt eveneens een tarief van *f* 50,- (geen stemrecht). Voor afwijkende regelingen dient contact met het bestuur opgenomen te worden.

De statuten van de Nederlandstalige TEX Gebruikersgroep zijn via het secretariaat te verkrijgen.

Nederlandstalige
TEX
Gebruikersgroep

Aanwezig : E. Algera (EGD); A.W.W.M. Biegstraten (TUD); J. Braams (PTT Neher Laboratorium); F. D. Bijleveld (SWOV); N. Cox (KUN); M. Dings (AKZO Research); E.J. Evers (RUU); E. van Eynde (K.U. Leuven); C.M. Fortuin (Hogeschool Gelderland); Mevr. M. van Geest (CAWCS); J. van Gent (KUB); J.M. den Haan (TUD); J.B.W. Hoebeek (TUD); S. Hogeveen (Sterrenkundig Inst.); T.A. Jurriens (RUG); W.J. Karman (KUN); T. de Klerk (Digital); G.D.C. Kuiken (Kuiken); C.G. van der Laan (RUG); A. de Leeuw van Weenen (RUL); H. van der Meer (UvA); H.P.A. Mulders (KUB); G.J.H. van Nes (ECN); G. Oomen (Wolters Kluwer); P. van Oostrum (RUU); P. Vanoverbeke; N.A.F.M. Poppelier (Elsevier Science Publishers); C.H. de Ridder (Philips Components); P.B.M. Roes (Int. Statistical Inst.); K. Schilder (EGD); R. Smedinga (RUG); A. Soos (UT); A. Urvantsev (Rekencentrum Novosibirsk); E.J. Vens (RUG); J.H. Verniers (RAET); E. R. de Vreede (DCMR); J.J. Winnink; Mevr. D. van Wijnen (Wolters Kluwer).

Notulist : G.J.H. van Nes (ECN)

1 Opening

Voorzitter van der Laan opent om 10:10 uur de bijeenkomst en heet iedereen en in het bijzonder de Russische gast Anatoly Urvantsev, van harte welkom. Medegedeeld wordt dat gast op het eind van de bijeenkomst een korte schets zal geven van de locale automatiseringswerkzaamheden.

De voorzitter benadrukt dat de NTG vergaderingen een bron zijn van onderlinge informele informatie uitwisseling hetgeen blijkt uit de geanimeerde discussies vooraf, gedurende de pauzes en gedurende de lunch. Ook de aanwezige uitgebreide leestafel blijkt duidelijk in de behoefte te voorzien.

Medegedeeld wordt dat de NTG vandaag geheel te gast is bij Digital Equipment B.V.. Het bestuur van de NTG wordt vervolgens voorgesteld.

2 Verslag bijeenkomst 11 mei 1990

Poppelier merkt op dat hij en enkele van zijn collega's het verslag en de convocatie graag eerder in zijn bezit willen hebben. Geantwoord wordt hierop dat de late datum van verschijnen mede het gevolg is van zowel het opnemen van de bijdragen van de afgelopen NTG conferentie als van de beschikbare tijd van de vrijwilligers die hieraan hebben meegewerkt. Een voordeel van het late verschijnen was ook het opnemen van zeer recent materiaal. Het uiteindelijke resultaat heeft positieve waardering van een aantal LUG's (Local User Groups) gekregen.
Besloten wordt om te trachten een conceptverslag binnen een maand na de vergadering via electronic mail en/of via de post (voor degenen die niet via het netwerk zijn aangesloten) aan de NTG leden te sturen met daarbij de vermelding van de datum van de volgende vergadering. Het verslag kan vervolgens met correcties en/of aanvullingen opgenomen worden in het gedrukte document welke, samen met de uitnodiging, een maand voor de vergadering verstuurd zal gaan worden.

Betreffende het verslag van de 5e NTG bijeenkomst te Nijmegen, worden de volgende opmerkingen gemaakt (een aantal ervan zijn schriftelijk ontvangen):

- blz. 3: E.J. Vens (RUG) was op 11 mei niet aanwezig,
- blz. 3, 2e kolom: '...te gast bij Informatica en Computer & Communicatiezaken moet worden: '...te gast bij Wiskunde, Informatica, en Computer- & Communicatiezaken (C&CZ)',
- blz. 4, 2e kolom: 'De aanwezige worden gevraagd...' moet worden; 'De aanwezige leden worden gevraagd...',
- blz. 5, 1e kolom (WG1): 'Van Eijkhout zal ... boek verschijnen' moet worden: 'Eijkhout heeft contact met een uitgever over een door hem geschreven TEX boek. Het zal niet voor 1991 verschijnen.',
- blz. 5, 1e kolom (WG3): 'Braams deelt mede dat bij zijn bedrijf iemand naar zo'n converter heeft gekeken' moet worden: 'Braams deelt mede dat bij zijn bedrijf iemand zo'n converter nodig had',
- blz. 5, 2e kolom (WG7): 'Bison (KUN) meldt dat...bezig' moet zijn: Bison (KUN) is met de emTEX implementatie bezig,
- blz. 6, 1e kolom (WG8): '...onlangs een cadeau is gegeven' moet worden: '...onlangs een cadeau is ge-

This report has been generated by LATEX software on SUN platform, using times.sty and multicol.sty (Frank Mittelbach), and a 300 dpi PostScript outputdevice. Editor of this report is G.J.H. van Nes.

Het verslag van de NTG bijeenkomst op 20 november 1990 is (in concept) eind januari 1991 via e-mail dan wel via de post reeds toegestuurd naar alle NTG leden.

stuurd',
- blz. 7, 1e kolom (WG13): Het artikel babel zal in een latere issue dan 11.3 van TUGboat verschijnen,
- blz. 8, 1e kolom (WG15): Vens (RUU) moet zijn Vens (RUG).

Het verslag wordt vervolgens goedgekeurd.

Betreffende de bijlagen wordt het volgende opgemerkt/medegedeeld:
- **Bijlage B:** De Amerikaanse TUG bijeenkomst is van 15–18 juli 1991 in Dedham (Massachusetts).
  Datum 7e NTG bijeenkomst is nog niet bekend.
- **Bijlage D:** Nr. 6: Auteur is Huub Mulders.
- **Bijlage E:** Listing van uucp en internet email adressen in hoofdletters verdient niet de voorkeur (zeker niet in een UNIX omgeving). Ook adressen die een machinenaam in zich hebben, worden afgeraden.
- **Bijlage G:** Het e-mail adres van Piet van Oostrum moet zijn: piet@cs.ruu.nl
- **Bijlage AA:** De DECUS tape is nog niet ontvangen. Na ontvangst zullen de tijdens de vergadering ingeleverde tapes beschreven en vervolgens geretourneerd worden.
- **Bijlage CC:** Verwijzingen in de literatuurlijst zijn niet in orde voor die welke ook in de daarop volgende bijlage voorkomen. Ze komen dan overeen met de nummering daarin. Of de oorzaak bij LaTeX ligt is (nog) onbekend.
- **Bijlage EE:** De ovalen in figuur 1 en 2 blijken een fout te hebben (verschoven horizontale lijn) welke echter afhankelijk is van de gebruikte versie van LaTeX/TeX. Sommige implementaties (o.a. DEC) blijken daarentegen een verschoven verticale lijn te bevatten. Oude LaTeX versies hebben het probleem niet evenals de LaTeX versie van januari 1990. Braams denkt de oorzaak te kennen. Poppelier zal een reparatiepoging ondernemen. Genoemd wordt dat bij gebruik van TeXCAD dezelfde fout werd geconstateerd.
- **Bijlage HH:** Een aantal correcties welke van de NTG leden zijn ontvangen, zullen in de volgende lijst opgenomen worden. De voorzitter stelt de vraag of er bezwaar is om de NTG adressen aan derden door te geven voor niet commerciële doelen. Een eerste verzoek voor het bestand is reeds door de Franse usergroep (GUTenberg) ontvangen (dit voor verzending van EuroTeX91 annonces etc.).
  Genoemd wordt de wet persoonsregistratie. Een mogelijke optie is om de vraag op het aanmeldingsformulier op te nemen. Besloten wordt om het probleem aan de juridische expert van de SGML Users Group (Koen Mulder) voor te leggen. Vervolgens zal het bestuur een voorstel doen.

Gevraagd wordt tenslotte om nieuwe bijdragen voor bij het volgende verslag. Gedacht wordt aan ondermeer algemene stukken m.b.t. de acceptatie van TeX bij bedrijven.
Poppelier deelt mede een LaTeX boekbespreking te verzorgen.

3 Ingekomen stukken en Mededelingen

De volgende stukken zijn ingekomen:
- Afschrift van de brief van V. Eijkhout, ontvangen via de SGML-TeX penningmeester, betreffende de logistiek tijdens zijn cursus. De brief is door het NTG bestuur als kennisgeving aangenomen. Een antwoord op de brief is verstuurd door het SGML bestuur. Op dringend verzoek van Poppelier wordt op de inhoud ingegaan bij agendapunt 5 (NTG werkgroep 8).
- Van Jos Winnink werd de volgende email ontvangen waarin de distributie van TeX software ter sprake komt:
  "Ik vraag mij af of het in internationaal verband mogelijk en zinvol is om te komen tot een constructie met betrekking tot de distributie van TeX programmatuur zoals die geldt voor de SIMTEL20 archieven.
  De daar gebruikte constructie is als volgt:
  De SIMTEL20 archieven bevinden zich in een computer in de USA. In Europa bestaat een systeem van TRICKLE servers, die files cachen. De complete directory is altijd bereikbaar via de TRICKLE servers. Bij aanvraag van een file kijken de TRICKLE servers eerst in hun eigen bestand, dan wordt gekeken of de file in EUROPA bij één van de TRICKLE servers is en mocht dit niet zo zijn dan wordt de file aangevraagd in de V.S.
  Het voordeel van dit systeem is dat vanuit de gebruiker gezien er slechts één centrale plaats is waar hij/zij software aanvraagt en dat de gebruiker zich niet hoeft te bekommeren op welke manier of via welk netwerk het bestand uiteindelijk via EARN tot hem/haar komt."
  Op deze zogenaamde 'intelligente (virtuele) servers' benadering wordt gereageerd door de voorzitter. De aanpak zoals door Winnink wordt genoemd is binnen het bestuur reeds eerder besproken. Het zou een uitstekende manier zijn van optimale 'fileserver architectuur'. Het TRICKLE systeem schijnt echter nog niet volledig goed te werken. Een opdracht voor verder onderzoek in deze richting wordt neergelegd bij de werkgroep 'communicatie'. Het zal ook een van de eerste taken kunnen zijn bij een internationale samenwerking van de Europese TeX gebruikersgroepen.
- Magazines van zusterverenigingen:
  - SGML-Bulletin Holland
  - Cahiers Gutenberg
  - DANTE TeXnische Komödie
  - TeXline (Malcolm Clark)

  Deze documenten bevinden zich op de leestafel. Informatie erover is op te vragen via het NTG secretariaat.
- AMS guidelines.
- Aankondigingen TeX Usermeetings (zie bijlage B van het vorige verslag).

- Hope Hamilton's NCAR sjablonen/templates van TEX codes. Melding hiervan vond reeds plaats op de vorige bijeenkomst. Het materiaal is nu beschikbaar als listing en als MS-DOS diskette.
  Jurriens (RUG) deelt mede dat hij de code zal onderzoeken op nuttigheid. Relevante zaken kunnen dan later beschikbaar worden gesteld.
- Anita Hoover WordPerfect-5 interface macro's.

De volgende mededelingen worden gedaan:

- **Bestuursvergaderingen.**
  Er hebben 2 telefonische bestuursvergaderingen plaatsgevonden sinds de 11 mei NTG bijeenkomst.
- **NTG ledenaantal.**
  Sinds de vorige vergadering is het NTG ledenaantal weer toegenomen en wel met 25 nieuwe leden, inclusief 5 extra instituutsleden. De NTG telt nu in totaal 117 leden (waaronder 20 instituutsleden).
- **TeX-NL listserver.**
  De TeX-NL listserver groeide van 100 deelnemers in mei tot 117 in november.
- **Contributiebetalingen.**
  De penningmeester deelt mede dat bij betaling van contributie veelal de naam van de persoon en/of bedrijf ontbreekt hetgeen tot moeilijkheden leidt bij de verwerking. Bij de contributieverwerking voor 1991 zal er met referentienummers gewerkt worden welke ook bij de betaling vermeld moeten worden.
- **TEX 3.0 distributie.**
  Genoemd wordt de TEX 3.0 software distributie: de DECUS tape die tijdens de vergadering ingeleverd kan worden, de nieuwe UNIX software en de MS-DOS emTEX implementatie welke later op de vergadering ter sprake zal komen.
- **De leestafel.**
  Gewezen wordt op de aanwezige uitgebreide leestafel. Hiervoor blijkt ook een duidelijke belangstelling te bestaan.
- **LATEX cursusmateriaal.**
  Van Piet Tutelaers (TUE) is een email ontvangen waarin hij het volgende meedeelt:
  "De eerste versie 'Sheets van de LATEX cursus' hebben we omgedoopt tot 'Cursus LATEX'. Een aantal sheets die ik met knippen en plakken en met de hand had gemaakt zijn nu ook in LATEX of in een andere elektronische vorm aanwezig. Ron Helwig (een collega) en ik willen deze nieuwe cursus beschikbaar stellen. Alleen weten we nog niet precies hoe. Het leukste zou zijn in elektronische vorm. Wij delen het uit op de cursus als een losbladige A4 map."
- **Ledenwervingsactiviteiten.**
  Genoemd wordt het feit dat er slechts drie leden/instituten uit de wiskunde hoek lid zijn van de NTG. Het beleid van het NTG bestuur zal ondermeer zijn om deze groep actief te benaderen. Daarom zal contact worden opgenomen met zowel het Wiskundig Genootschap als het Centrum voor Wiskunde en Informatica (CWI). Nagegaan zal worden of beide partijen wederzijds iets voor elkaar kunnen betekenen analoog aan de hechte band in Amerika tussen de American Mathematical Society (AMS) en TUG. Gevraagd wordt om suggesties bij de NTG leden.
  Het formeren van een werkgroep in deze zou mogelijk niet efficiënt zijn. Daarentegen zouden wel enkele 'PR-leden' bepaalde activiteiten kunnen ontplooien.
  Eerste prioriteit van de NTG ligt in Nederland bij de wetenschappelijke markt en in het bijzonder bij de wiskundigen. TEX kent binnen deze groep een zeer belangrijke plaats (typografie) die bijvoorbeeld door WordPerfect niet ingevuld kan worden.
  De Leeuw van Weenen benadrukt dat NTG leden en TEX gebruikers zeker niet dezelfde groep zijn. Binnen de mathematische afdeling van de Universiteit van Leiden is slechts een enkel persoon NTG lid doch TEX wordt daarentegen zeer intensief gebruikt door zowel staf als afstudeerders. Opgemerkt wordt ook dat veel TEX gebruikers die het systeem goed kennen (en/of gebruiken) en daarbij geen behoefte hebben aan aanvullende informatie, het niet direct noodzakelijk vinden om zelf ook lid te worden van een TEX gebruikersgroep.
  Een discussie vindt vervolgens plaats of er een algemeen, dan wel een op maat gesneden verhaal beschikbaar moet komen waarin de plaats van TEX binnen de documentpreparatie systemen duidelijk naar voren komt.
  Tenslotte wordt opgemerkt dat bij congressen (zoals de NTG dagen) wel de positie en de functie van TEX duidelijk naar voren moet komen. In relatie daarmee kunnen ook artikelen geschreven worden bijvoorbeeld t.b.v. het Wiskundig Genootschap.
  Winnink stelt voor om de basis- en middelbare scholen kennis te laten maken met TEX, daar bij deze groepen steeds meer de PC zijn intrede aan het doen is. De scholen zouden een goede basis voor het toekomstig gebruik van TEX kunnen zijn.
  De voorzitter antwoordt hierop dat bij de afgelopen Cork90 presentatie op deze gestelde vraag een nee werd geantwoord. Daarentegen is men in Duitsland (DANTE) wel binnen het middelbaar onderwijs bezig. Het is echter beter om eerst hun resultaat af te wachten om daarbij van eventueel gemaakte fouten te leren.
  Winnink wijst op het Comenius project. Hij zal kijken of het mogelijk en zinvol is om op individuele basis enige activiteiten te ondernemen.

4 Stand van zaken Europese samenwerking/TUG internationaal

De voorzitter geeft een uiteenzetting over de huidige situatie bij TUG (de Amerikaanse TEX Gebruikersgroep). Een eerste verslag is reeds te vinden als bijlage X van het verslag van de vorige 11 mei bijeenkomst.

Binnen de TUG organisatie zijn enige problemen ontstaan zowel op organisatorisch, persoonlijk als op financieel gebied. De uitvoerende (bezoldigde) directeur Ray Goucher is weg uit het TUG kantoor vooral vanwege onenigheid met de TUG Board of Directors (BOD). Een begrotingstekort is aanwezig, ons inziens vanwege de hoge personele lasten (directeursschap).

Genoemd wordt ook dat de kracht van de nationale werkgroepen debet aan de moeilijkheden bij TUG zijn. LUG's (Local User Groups) als die in Europa en in de toekomst zeker ook die in Japan en de Oost Europese landen, noodzaken tot een volledig hernieuwde bestuurlijke vorm van de Amerikaanse TEX Gebruikersgroep. Activiteiten die ontwikkeld worden t.a.v. TEX zaken zijn op dit moment, i.t.t. enige jaren geleden, zelfs groter in Europa dan in Amerika.

Een machtsstrijd is niet alleen in Amerika gaande. De invloed die een grote (en nog steeds groeiende) LUG als DANTE wil hebben op TUG is zeker niet te bagatelliseren.
De mening van het volledige NTG bestuur, welke tevens door de aanwezigen wordt gedeeld, is dat TUG bij een democratische besluitvorming niet van de grootte van LUGs mag uitgaan. TUG overleg zou alleen moeten plaatsvinden met een enkel vertegenwoordiger per land, waardoor het gewicht van elke LUG gelijk is. Genoemd wordt het verschil in Amerikaans en Europees verenigingsrecht.

Er zijn onlangs enkele commissies voorgesteld om de TUG zaken in de negentiger jaren in betere banen te leiden:

- 'Transition Management Committee'; om het kantoor weer op poten te zetten,
- 'Long Range Planning Committee'; had allang ingesteld moeten worden,
- 'Publication Planning Committee',
- 'Character-Encoding Committee'.

Op publicatie gebied wordt gedacht aan twee soorten media: TUGboat met algemene TUG onderwerpen (kwaliteit), en een internationale newsletter met locale edities (taal aanpassingen c.q. uitbreidingen.) De laatste zou vooral portable, flexibel en snel moeten verschijnen.

5 Verslag/discussie werkgroepen

Verslag wordt gedaan van de activiteiten binnen een aantal NTG werkgroepen. De volgorde van de werkgroepen binnen dit verslag is niet overeenkomend met de volgorde van behandeling gedurende de vergadering welke laatste gebaseerd was op belangrijkheid en de beschikbare informatie van het onderwerp.

Werkgroep 1: Cursusmateriaal

Van der Laan deelt mede dat hij met een artikel over cursussen bezig is. Daar het geschrift nog niet af is, wil hij dit onderwerp verschuiven naar de volgende vergadering.

Werkgroep 2: Richtlijnen voor publicaties/conferentie proceedings

Jurriens deelt mede dat hij vooral bezig is zijn eigen mensen te instrueren bij het leveren van bijdragen voor artikelen en boeken.
Poppelier vindt deze werkgroep niet nodig daar het maken van richtlijnen meer het werk is voor uitgeverijen; zij horen met initiatieven en richtlijnen te komen. Hij stelt daarom ook voor om de werkgroep op te heffen. Na een mondelinge stemming (2 tegen en 4 onthoudingen) wordt aan het voorstel voldaan.

Werkgroep 4: Fonts

Vens neemt zitting in de werkgroep. Hij deelt mede dat de lijst van deelnemers van de werkgroep nodig opgeschoond moet worden. Doelstelling van de werkgroep moet vervolgens geformuleerd worden. Onderwerpen zijn ondermeer de naamgeving van fonts, inventarisatie van wat er wel/niet is, regelen van de centrale/decentrale beschikbaarstelling van fontbestanden, contacten onderhouden met fonts expert in het buitenland. Ook moet de werkgroep het Nederlands(talig)e contactpunt zijn voor Amerika. Winnink meldt zich tevens aan voor de werkgroep.

Werkgroep 5: Drivers, previewers, printers, postscript

De werkgroep had niets te melden. Winnink deelt mede dat het beschikbaar stellen van een lijst van beschikbare output drivers belangrijk is. Daarbij zou ook de systemen vermeld moeten worden waarop de drivers operationeel zijn. (Zie echter ook TUGboat, met Don Hoseks overzichten.)

Werkgroep 6: Lijst en link met fotozetters

Jurriens verzoekt degenen die ervaring hebben met (fotozetter) bedrijven, contact met hem op te nemen. Zijn ervaring is dat indien men een eigen fotozetter aan TEX heeft kunnen koppelen het uiteindelijk aan tijd/interesse ontbreekt om dat ook aan anderen kenbaar te maken. Jurriens zal proberen om de volgende vergadering met enig resultaat te komen.
Hij deelt tevens mede dat de Universiteitsdrukkerij van de RUG, uitgaande van `.dvi` files, output in 600 dpi kan aanleveren voor f. 1.50 per bladzijde.

Werkgroep 7: PC-zaken

Winnink geeft een toelichting m.b.t. bijlage J van het vorige verslag. Hij noemt het voordeel van de TE editor op de Gutenberg diskettes vooral voor het herstellen van fouten in programma's (twee window systeem).
Missende in het onderzoek van Winnink is de PC-TEX

implementatie. Bij gebruik van PC-TEX is het niet mogelijk om LATEX te gebruiken als PCSA geladen is. Wanneer emTEX onder dezelfde omstandigheden wordt gebruikt kan LATEX wel worden gebruikt. Mulder deelt mede dat de performance tussen PC-TEX en emTEX ruwweg gelijk is.

N.a.v. een vraag over de beschikbaarheid van de MS-DOS emTEX versie antwoordt Winnink dat hij eind november emTEX in de vorm van diskettes zal rondsturen naar degenen die in deze implementatie geïnteresseerd zijn. De software bestaat uit 15 diskettes van 1.44 Mbytes. Daar belangstellenden zelf een kopie van de moederversie moeten maken is het systeem redelijk goed tegen virussen beschermt.
Naar voren gebrachte alternatieven als het extern kopiëren via het TUG kopieersysteem dan wel via een commerciële instellingen bieden weinig voordelen. Ook De Ridder (Philips) en Vens (RUG) zijn genegen voor kopieën te zorgen (Bison/KUN heeft zich al eerder voor het uitvoeren van deze taak beschikbaar gesteld).

Van der Meer informeert naar een gelijksoortig onderzoek m.b.t. de Atari Macintosh implementatie. Geantwoord wordt dat de Atari systemen al eerder (doch in veel mindere mate) bekeken zijn.
Algera meldt dat hij binnenkort een Public Domain versie voor Amiga systemen uit Duitsland hoopt te ontvangen.
Poppelier deelt mede dat de doos met Atari diskettes, eerder afkomstig van Matthius Moritz (zie vorige verslagen), nu bij hem in bezit zijn. Het bevat echter veel doublures en oude versies van WEB en METAFONT. Door Sonnemans (Atari-ST auteur) is wel eerder belangstelling getoond voor de verzorging van de gehele Atari implementatie, doch tot heden is niets meer van hem vernomen.
Op de vraag van de voorzitter of de aanwezigen interesse hebben in een verder onderzoek van Atari PD software wordt negatief geantwoord.

Winnink deelt mede dat indien voor alle systeemplatforms goede Public Domain implementaties beschikbaar zijn, de werkgroep pas een slapend leven kan beginnen. Opgemerkt wordt het belang van dergelijke onderzoeken t.b.v. publicatie in TUGboat. Winnink zal hiervoor actie ondernemen.

Genoemd wordt ook de mogelijkheid om PD versies op te nemen in het nog samen te stellen NTG informatie pakket. Het bestuur denkt aan het opnemen van een MS-DOS demo versie.

Werkgroep 8: Nederlandstalige TEX gebruikersdag

Verwezen wordt naar de bijlagen M t/m T behorende bij het verslag van de vorige NTG bijeenkomst. De organisatie wordt bedankt voor de geslaagde dagen.

Op aandringen van Poppelier komt de aan de SGML-TEX organisatie gestuurde brief van één van de docenten ter sprake. De docent Eijkhout vermeldt daarin een drietal zaken die volgens hem niet juist waren geregeld. Na een uitgebreide uiteenzetting door de voorzitter over de juiste toedracht, besluit één van de cursisten, Cox, de discussie met de opmerking dat hij van enig ongemak niets had gemerkt en voor hem de cursus zeer goed was verlopen.

Daar de penningmeester nog geen financiële afrekening heeft ontvangen, kunnen de huidige leden van de werkgroep nog niet gedechargeerd worden. Dit punt wordt dan ook naar de volgende vergadering verschoven.

Bij het organiseren van de NTG dagen in 1991 wordt gedacht aan de KUB, gastheer Joop van Gent en Huub Mulders.
Van Gent staat duidelijk niet te popelen om medewerking te verlenen aan de organisatie van de nieuwe NTG dagen, doch hij ziet wel in dat het doorgaan van het gebeuren afhankelijk is van een aantal vrijwilligers. Hij licht toe dat één van voorwaarden om een conferentie te organiseren is, dat niet alleen gesproken zal gaan worden over TEX doch meer over documentsystemen in het algemeen, t.w. document-produktie en document-retrieval. Of een conferentie over dit algemene onderwerp doorgaat is afhankelijk van het al dan niet goedkeuren van een onderzoeksvoorstel bij zijn werkgever. Een beslissing hierover is binnen enkele weken te verwachten. Alleen bij een positieve beslissing ziet hij duidelijk kans om ook tijd vrij te maken voor het organiseren van de NTG dagen in 1991.

De voorzitter benadrukt dat het meeste werk bij het organiseren van de NTG dagen, het vinden van de juiste sprekers is. Daarnaast dienen in een zeer vroeg stadium zaalreserveringen plaats te vinden. Dit laatste zal volgens van Gent geen problemen opleveren.
Genoemd wordt dat een belangrijke belemmerende factor bij het organiseren van conferenties bij een vereniging als de NTG, de bereidwilligheid is van de vrijwilligers, vooral van degene die de voortrekkersrol (verantwoordelijkheid) toebedeeld krijgt.

Van Gent acht de kans klein dat het projectvoorstel, en daarmee gekoppeld de organisatie van deze interessante algemene conferentie over documentsystemen, geen doorgang zal vinden. Hij wil echter geen beloftes op dit moment doen. Discussie vindt vervolgens plaats over het al dan niet tijdens de vergadering te benoemen van een voorbereidingscommissie (= nieuwe leden werkgroep 8), het al dan niet laten doorgaan van de NTG dagen in 1991, en het verplaatsen van de conferentiedagen naar 1992.

Besloten wordt om als nieuwe leden van werkgroep 8 te benoemen van Gent (KUB), Mulders (KUB) en Jurriens (RUG). Jurriens nam ook deel aan de organisatie van de NTG dagen in 1990 en zorgt dus voor de continuïteit. Genoemde personen zullen proberen de komende conferentie voor te bereiden. Indien dit niet mocht lukken zal de organisatie van de NTG dagen op de komende (mei) vergadering opnieuw ter sprake worden gebracht.

Werkgroep 9: Integratie beelden en TEX

Jurriens deelt mede dat pogingen zijn gedaan om bij-een te komen doch dat hiervan nog geen realisatie heeft plaatsgevonden. Hij heeft zelf ervaring met PiCTeX. In relatie met emTEX heeft het bigTEX nodig. Er is van de werkgroep niet direct rapportage te verwachten. Aan de werkgroep wordt dringend gevraagd om een inventarisatie te maken van de aanwezige mogelijkheden. Daarnaast zal getracht worden een taakomschrijving te maken.

Werkgroep 10: SGML-TEX relatie

Van der Laan treedt als coördinator van de werkgroep af. Hij deelt mede dat de werkgroep reeds veel gedaan en gepubliceerd heeft. Bijlage EE van het vorige verslag toont enig resultaat; daarnaast zijn een aantal rapporten verschenen en is er een conferentie over SGML-TEX georganiseerd. Een rapport over tabellen wordt nog aangehouden daar het nog niet volledig is en de interesse over het onderwerp verslapt.

Werkgroep 13: Nederlandstalige TEX

Gemeld wordt dat Eijkhout (Univ. Illinois) ondanks zijn verblijf in de USA, voortrekker zal blijven van deze werkgroep.
Het verslag van de werkgroep is als bijlage L opgenomen bij de notulen van de vorige vergadering. Belangrijkste activiteiten op dit moment zijn het onderhoud van de gemaakte stijlen en het beschikbaarstellen van de `.doc` stijlopties.

Winnink heeft problemen met de `dutch.sty` en `brief.sty` samen met TEX 3.0 en language keuze dutch=0. Volgens hem dient de Nederlandse `.sty` files aangepast te worden i.v.m. de taal uitbreidingen in de nieuwe versie van TEX. Hij zal informatie over eigen ervaringen naar Braams sturen waarna eventueel de nodige aanpassingen worden aangebracht.

De voorzitter deelt mede dat hij onlangs via een email van Veldhuyzen van Zanten (SARA) de vraag ontvangen heeft of vanaf TEX versie 3.0 de namen 'ntex' en 'nlatex' (Nederlandstalige TEX en LATEX versie) gehandhaafd blijven of dat men in plaats hiervan van `\language` gebruik moet gaan maken. Voordat hij de software bij de SARA wilt installeren, zou hij graag eerst de mening over dit punt van de NTG willen vernemen. Veel onduidelijkheid is er m.b.t. dit punt. Grootte van de hyphenation files zal een belangrijke factor worden. Daarnaast is flexibiliteit een belangrijk item. De vraag wordt doorgespeeld naar de werkgroep.

Van der Meer stelt de werkgroep voor om diverse afbreekfiles samen te stellen waarbij grootte het belangrijkste is. Ter sprake komt de Nederlandstalige hyphenation files t.w. die van Peter Vanroose (klein) en de CELEX file (groot). De Peter Vanroose file zou zeer beperkt zijn (verschillende meningen komen naar voren: van 'zeer goed te gebruiken' tot 'van geen waarde'). De CELEX file is aldus Kuiken echter beduidend te verkleinen door de 'vijfjes' te verwijderen. Winnink merkt op dat ook al worden op basis van een hyphenation file alle woorden *syntactisch* correct afgebroken, het dan nog nodig is om na te gaan of de afbrekingen gewenst zijn. Kuikens stelt voor om een tweede 'CELEX' te maken en deze ter beschikking te stellen.

De voorzitter concludeert dat het zinvol zou zijn om een en ander op schrift te stellen en dit als bijlage bij het volgende verslag op te nemen. Kuiken en Winnink zullen hiervoor zorgdragen. Opgeroepen wordt om ideeën aan hen door te geven.
Er zou op de NTG server zowel een goede minimale als een maximale file geplaatst moeten worden.

Werkgroep 14: Communicatie

Braams deelt mede dat via de werkgroep diverse files op de server zijn geplaatst.
Van Winnink heeft het bestuur een email ontvangen betreffende een algemene opgezette en uniforme wijze van het ontvangen van TEX bestanden zoals deze ook bij TRICKLE en SIMPTEL20 geldt (zie ook agendapunt 'Ingekomen stukken'). Kort wordt nog op dit onderwerp van uniforme benadering van een dichtbijzijnde server voor het verkrijgen van TEX file bestanden, ingegaan. Braams vermeldt dat eerst alle servers op hetzelfde niveau gebracht moeten worden. Genoemd wordt daarbij ook enkele mogelijkheden van de TUGLIB server. Oostrum zal het onderwerp ter sprake brengen in de TEX archive-mailing listserver teneinde de discussie daar (wederom) op gang te brengen. De NTG werkgroep 14 wordt ook gevraagd om de nodige acties te ondernemen.

Werkgroep 15: TEX 3.0

Van Oostrum (RUU) meldt dat de huidige versie van TEX en METAFONT respectievelijk 3.1 en 2.7 is (zie ook bijlage GG van het vorige verslag). Niet alle operating systemen hebben op dit moment dezelfde versie beschikbaar. Een overzicht wordt vervolgens gegeven van de huidige stand van zaken:

- **UNIX systemen:**
  TEX 3.1 en METAFONT 2.7 is via de Universiteit van Washington te bestellen, inclusief Web2c 5.8a. Van Oostrum heeft deze software op de RUU server geplaatst. De software is ook via Van Campen (KUN) te verkrijgen.
- **VMS systemen:**
  De 1990 DECUS TEX tape bevat TEX 3.0 en METAFONT versie 2.0. De CHANGE files van 3.1 en 2.7 zijn via ftp te verkrijgen. Braams zal proberen deze files op de in Nederland te distribueren tape te plaatsen.

- **DOS implementaties:**
  TEX 3.0 (emTEX en SbTEX) en METAFONT 2.0 (emTEX).
- **Atari systemen:**
  Men is elders bezig met de PD implementatie van TEX 3.0. De versie loopt echter niet binnen 1 Mbyte. Het heeft een fontbibliotheek als emTEX, doch er is geen compatibiliteit. Helaas is in deze geen standaard. Hogeveen meldt dat binnen 4 Mbyte een versie operationeel is. Hij probeert na zijn promotieonderzoek een versie voor een 1 Mbyte systeem te maken. Poppelier noemt een commerciële versie die begin 1991 verscheept zal worden en wel binnen 1 Mbyte werkt. Deze versie kent virtuele fonts.
- **Macintosh:**
  De OzTeX versie 1.3 is nagenoeg op niveau TEX 3.0. De versie is te verkrijgen bij van der Meer (UvA).

Poppelier benadrukt de belangrijkheid van het bekijken van de nieuwe features in TEX 3.0. Daar in deze versie een mechanisme aanwezig is om verschillende talen binnen een enkel document te gebruiken, is standarisatie op 'language-gebied' hard nodig (zie ook het besprokenen bij werkgroep 13). Daarbij moet ondermeer gedacht worden aan uniformiteit van de taal-commando's, (\dutch?, \english?), de functionaliteit van deze commando's (meer dan alleen \frenchspacing) en het al dan niet gebruik van taal-nummering.

Een voorstel wordt gedaan om één en ander in de `hyphen.tex` file zelf vast te leggen. Genoemd wordt het 'babel-project' (werkgroep 13; zie ook bijlage R van het vorige verslag). Gedacht wordt om zelf het voortouw te nemen bij het oplossen van dit multilanguage probleem en vervolgens de resultaten bij TUG te deponeren. Mogelijk kan dan daarbij snel tot acceptatie gekomen worden. (Opmerking toegevoegd: Michael Fergusson is de multilanguage coördinator, het is dus een goede zaak dat betrokkenen met hem erover van gedachten wisselen.) Zo gauw emTEX bij Braams is geïnstalleerd, zal hij verdere acties ondernemen. Vervolgens wordt in het kort wat verteld over het babel-project. De `babel.sty` code zou op de NTG server geplaatst kunnen worden om zodoende wat meer bekendheid eraan te geven.

Voorgesteld wordt om in de komende mei vergadering, dieper op de genoemde onderwerpen in te gaan.

Winnink noemt enige problemen met de `brief.sty` in samengaan met de `dutch.sty` optie.
Mulders brengt de taalafhankelijkheid van METAFONT ter sprake. De nieuwe versie schijnt ingewikkelde ligaturen aan te kunnen.

6 Verenigingszaken

De voorzitter zet uiteen dat in de eerste helft van 1991 bestuursverkiezingen zullen worden gehouden. Het huidige bestuur dateert uit juni 1988, waarbij (om praktische redenen) zij niet 'democratisch' gekozen zijn. Afgesproken is reeds dat jaarlijks twee bestuursleden zullen aftreden dan wel zich herkiesbaar zullen stellen.
Voor de verkiezingen in 1991 zullen aftreden de voorzitter in functie, van der Laan, die zich echter wel herkiesbaar stelt. Aftredend en niet herkiesbaar (vanwege stopzetting directe TEX activiteiten bij werkgever; TEX is wel verwerkt in Digitals produkt: VAX-document) is Theo de Klerk.

Het bestuur zal ruim voor de volgende vergadering met een voorstel van twee kandidaten komen. Daarnaast kunnen ook de huidige NTG leden nieuwe kandidaten voordragen (overeenstemmend met de statuten). Van kandidaats bestuursleden wordt wel een curriculum vitae gevraagd om zodoende de leden over de nieuwe kandidaten bij de verkiezingen te informeren. Alle NTG leden zullen nog via een separaat schrijven worden geïnformeerd.

Op de agenda van de volgende NTG vergadering zal ook de financiële zaken behandeld worden (naast vanzelfsprekend de noodzakelijke bijlage in het komende verslag).

7 Rondvraag

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

8 SGML (TEX and...)

Van der Laan (RUG) geeft een presentatie over SGML en TEX. De tekst ervan is grotendeels opgenomen als bijlage EE van het vorige verslag.
De spreker deelt mede dat het presentatie materiaal (overhead sheets) beschikbaar is voor de NTG leden. Het materiaal is aanwezig in twee vormen: een verhaal voor managers en een technisch verhaal.

Op verzoek van één van de NTG leden geeft de aanwezige gast Anatoly Urvantsev, hoofd rekencentrum Novosibirsk (USSR), een kort overzicht van zijn automatiseringswerksituatie.

Op de volgende vergadering zal Eric Algera (Energiebedrijf voor Groningen en Drente) praten over hun locale situatie m.b.t. het beschikbaarstellen en het gebruik van LATEX/TEX.

9 Sluiting

De datum voor de volgende vergadering is:

donderdag 2 mei 1991

bij Elsevier Science Publishers te Amsterdam; gastheer Nico Poppelier.

Digital Equipment B.V. wordt bedankt voor de geboden gastvrijheid en diensten. De aanwezigen worden bedankt voor hun bijdragen in de discussie.

De vergadering wordt om 16:30 uur gesloten waarna een informele bijeenkomst plaatsvindt onder het genot van een door Digital Equipment aangeboden drankje.

Getekend:
Voorzitter: Secretaris:

BIJLAGE A

TEX kalender 1991

20–22	feb	Deutsche TEX (10^e)	Wenen, Oostenrijk
2	mei	NTG (7^e)	Elsevier, Amsterdam
28–30	mei	GUTenberg'91	Parijs, Frankrijk
15–18	jul	TUG	Dedham, Massachusetts, USA
23-26	sep	EuroTEX	Parijs, Frankrijk
	nov	NTG (8^e)	?